

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI- KERTOMUS VUODELTA 2022

Tarkastuslautakunta 10.5.2023

Aluevaltuusto 29.5.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tarkastuslautakunta	2
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät	2
1.2.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat.....	2
1.3.	Perussopimus ja terveydenhuoltolain määräykset	5
4.	Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	6
5.	Yhtymävaltuusto ja tavoitteet.....	6
5.1.	Prosesseihin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet.....	9
5.2.	Asiakkaisiin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet.....	9
6.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	9
7.	Sisäinen tarkastus	10
8.	Ensihoito	11
9.	Perheiden palvelut	13
10.	Hoito ja hoiva	14
11.	Osallisuus ja kehittämisen tuki	16
12.	Tietosuoja ja salassapitovelvollisuus	18
13.	Henkilöstö	19
14.	Resurssikeskus ja rekrytointi (esitys ltk:lle työpaikkoja ja hakemuksia vuosittain).....	22
15.	Investoinnit.....	23
16.	Muut havainnot	24
17.	Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen	25

1. Tarkastuslautakunta

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi. Halutessaan tarkastuslautakunta voi tehdä lisäksi itsenäisiä tarkastuksia valitsemissaan kohteissa.

Säännökset, jotka ohjaavat tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat:

- Kuntalain mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisimmistä tavoitteista
- Kuntalain mukaan hallitus antaa selvityksen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa
- Kuntalain mukaan tarkastuslautakunta arvioi ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, myös strategisten tavoitteiden osalta toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa. Uuden kuntalain mukaan tarkastuslautakunta voi ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen ja tuloksellisuuteen.
- Edelleen kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on myös arvioitava talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä alijäämän kattamiseen.
- Kuntalain 84 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kuntayhtymän valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Yhtymävaltuusto valitsi kokouksessaan 4.10.2021 § 37 tarkastuslautakunnan jäsenet Soiten viimeiselle valtuustokaudelle 2021–2022. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut siirtyvät Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen.

Jäsen

Tarja Palosaari pj., Kokkola
Johanna Järvelä vpj., Veteli
Jorma Koski-Vähälä, Lestijärvi
Markku Luomala, Kaustinen

Helena Broända, Kruunupyy

Varajäsen

Manolis Huuki, Kannus
Tarja Tuominen, Veteli
Tapio Tuikka, Lestijärvi
Tarja Harju-Karjula, Kokkola
29.11.2021 saakka
Pirjo Urpilainen, Kokkola,
30.11.2021 alkaen
Leif Jakobsson, Kokkola

Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut HT, JHT Tuula Ylikangas ja lautakunnan sihteerinä ja asioiden valmistelijana on toiminut JHTT Asko Vanhatupa BDO Auditor Oy:stä (tilitarkastusyhteisö).

Arvioinnin toteuttaminen

Soiten tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2022 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä kaksitoista kertaa.

23.8.2022, Soite hallintokeskus, Teams

Tarkastuslautakunta kuuli toimitusjohtaja Minna Korkeakoski-Västin ajankohtaiskatsauksen. Tarkastuslautakunta päivitti arviointisuunnitelman ja laati työohjelman tarkastusvuodelle 2022.

28.9.2022, Soite hallintokeskus, Teams

Tarkastuslautakunta kuuli hankintajohtaja Anne Harjunpään katsauksen hankinnoista. Talouspäällikkö Tiina Högnabba antoi talouskatsauksen ja tilintarkastaja HT, JHT Tuula Ylikangas esitteli tilintarkastajan työohjelman.

24.10.2022, Soite hallintokeskus, Teams

Tekninen johtaja Pekka Nevanperä kertoi tarkastuslautakunnalle teknisen toimen ajankohtaisista asioista. Hoidon ja hoivan ajankohtaiskatsaus kuultiin toimialuejohtaja Ritva Jämsältä. Tarkastuslautakunta kuuli myös henkilöstöjohtajan ajankohtaiskatsauksen.

15.11.2022, Soite hallintokeskus, Teams

Vt. johtajaylilääkäri Tuula Rajaniemi antoi katsauksen tarkastuslautakunnalle. Ajankohtaisista ensihoidon asioista kertoi palvelualuejohtaja Oskar Hagström. Sisäinen tarkastaja Tommi Koskinen antoi katsauksen sisäisestä tarkastuksesta.

14.12.2022, Soite hallintokeskus, Teams

Tarkastuslautakunta kuuli katsaukset talousjohtaja Helinä Saarelalta ja hallituksen puheenjohtaja Tapio Pajunpäältä. Ajankohtaisista asioista kertoivat myös sosiaali- ja potilasasiain Tiina Sandström sekä tietosuojavastaava Satu Tikkanen.

19.1.2023, Soite hallintokeskus, Teams

Tietopalvelupäällikkö Kalle Tornberg esitteli Soiten tilastointia ja laskelmia. Muutosjohtaja Eija Kellokoski-Kari kävi läpi hankkeita ja vastuualuejohtaja/asiakkuus- ja osallisuuspäällikkö Jussi Salminen esitteli osallisuustoimialuetta.

21.2.2023, Soite hallintokeskus, Teams

Tietohallintojohtaja Mika Kivelä kertoi tietohallinnon ajankohtaisista asioista ja resurssipäällikkö Heidi Gleviczky resurssikeskuksen toiminnasta. Sosiaalijohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka antoi katsauksen perheiden palveluista vuodelta 2022.

ARVIOINTIKERTOMUS

15.3.2023, Soite hallintokeskus, Teams

Talousjohtaja Helinä Saarela esitteli tilinpäätöksen vuodelta 2022. Tarkastuslautakunta aloitti arviointikertomuksen laatimisen.

30.3.2023, Soite hallintokeskus, Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

14.4.2023, Soite hallintokeskus, Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

19.4.2023, Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

25.4.2023, Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

5.5.2023, Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

8.5.2023, Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

10.5.2022, Soite hallintokeskus

Tarkastuslautakunta hyväksyi arviointikertomuksen, merkitsi tilintarkastuskertomuksen tiedoksi ja esitti valtuustolle tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä.

Lautakunta on kokouksissaan kuullut eri sektoreiden viranhaltijoiden katsauksia taloudesta, toiminnasta ja toiminnan kehittämisestä. Kuntayhtymän toimintoja arvioitiin lautakunnan kokousten yhteydessä järjestetyissä kuulemistilaisuuksissa.

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2022 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa ja katselmuksissa tehtyihin havaintoihin, kuntayhtymän toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä lautakuntien pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin sekä kuntalaisilta saatuun palautteeseen.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2022 oli koko kuntayhtymän toiminta. Tarkastuslautakunta ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen.

1.3. Perussopimus ja terveydenhuoltolain määräykset

*PERUSSOPIMUS**2 § Tehtävät*

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntiansa puolesta alueensa väestölle yhdenvertaisilla periaatteilla lainsäädännön mukaiset laaja-alaiset sosiaali- ja terveystalvelut.

Kuntayhtymä voi tuottaa sosiaali- ja terveystalvelut

- 1) tuottamalla ne itse*
- 2) 2) sopimuksin yhdessä toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa (kuntalaki (365/1995) § 76)*
- 3) hankkimalla palveluja muilta palveluiden tuottajilta*
- 4) antamalla palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin tai*
- 5) muulla laissa säädetyllä tavalla.*

3 § Palvelujen antaminen

Kuntayhtymä järjestää ja tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ensisijaisesti henkilöille, joilla on kotikuntalain (201/1994) mukainen kotipaikka kuntayhtymän jäsen- ja osajäsenkunnassa, jollei laista tai erillisistä sopimuksista muuta johdu.

Palvelut toteutetaan väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä palvelujen käyttäjiä tukien asukkaiden itsenäistä arjessa selviytymistä. Järjestämisvastuuseen kuuluvat ehkäisevät, korjaavat ja hoitavat, kuntouttavat sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhtenäisenä kokonaisuutena.

4 § Jäsenkunnat

Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Halsua, Kannus, Kaustinen, Les-tijärvi, Perho, Toholampi, Veteli, Kokkola ja Kruunupy. Myöhemmin jäsenkunta.

Terveydenhuoltolain 1 luvun 10 §:n 1 mom. mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän asukkaiden hyvinvointi, poti-

lasturvallisuus, sosiaalinen turvallisuus ja terveydentila sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannan perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti arvioitu perusteltu tarve edellyttävät.

Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huolehdittava vastuullaan olevien asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja saatavuudesta yhdenvertaisesti koko alueellaan.

Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuoltopalvelut alueellaan lähellä asukkaita, paitsi jos palvelujen alueellinen keskittäminen on perusteltua palvelujen laadun turvaamiseksi.

4. Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Valtuustoon nähden sitovaksi on määritelty seuraavat tasot:

Valtuusto 29.11.2021 § 53

Hyväksyy toiminta- ja taloussuunnitelman sitovuustasoksi:

1. toiminnalliset tavoitteet ja niihin liittyvät suoritemäärätavoitteet koko kuntayhtymää koskevalla tasolla
2. toiminnalliset painopistealueet 2022 toimialueetasolla
3. tuloslaskelma (tilikauden tulos, jäsenkuntalaskutuksen kokonaismäärä)
4. investoinnit (kokonaismäärä, netto)
5. rahoituslaskelma (talousarvion mukainen määräraha)

Kuntayhtymän strategiset tavoitteet

1. Henkilöstö ja osaaminen
2. Prosessit
3. Asiakkaat ja potilaat
4. Talous ja vaikuttavuus
5. Suoritteet

5. Yhtymävaltuusto ja tavoitteet

Jäsenkuntalaskutuksen yhteismääräksi muodostui 295 955 519 euroa. Se tarkoitti laskutuksen kasvua 16,1 milj. eurolla eli 5,7 %:lla (v. 2021 279,9 M€). Valtuuston sitovaksi asettama vuoden 2022 budjettiraami jäsenkuntalaskutukselle oli 293 481 000 euroa. Ylitys talousarvioon nähden siten 0,80 %. Jäsenkunnilta perittyjen talousarvion 2022 mukaisten ennakoiden ja todellisten kustannusten erotukseksi muodostui tällöin 2 474 287 euroa, joka laskutetaan kunnilta tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen.

ARVIOINTIKERTOMUS

Toimintakulut sisälsivät palkkoja ja palkkioita, joita maksettiin vuoden 2022 osalta yhteensä 157 850 958,37 €, joka oli 6.706.782,26 euroa (4 %) enemmän kuin vuonna 2021.

	TA 2021	TA 2022	TP 2022	TA - TP ero
Toimintatuotot	366 432 517,38	361 493 038,00	380 265 153,82	18 772 115,82
Toimintakulut	360 049 677,85	354 371 037,00	372 921 566,41	18 550 529,41
Toimintakate	-6 382 839,53	-7 122 001,00	-7 343 587,41	-221 586,41
Vuosikate	-7 018 272,29	-6 980 001,00	-8 033 658,16	-1 053 657,16
Tilikauden tulos	359 754,69	0,00	195 158,07	195 158,07
Tilikauden ylijäämä	0,00	0,00	0,00	0,00

Valtion korona-avustuksia kirjattiin toimintatuottoihin 6,7 miljoonaa euroa. Korona-avustusta saatiin 7 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän, eikä se kata kaikkia Soitelle aiheutuneita koronakuluja.

Kuntien laskutuksen osalta toiminta voidaan jakaa suoriteperusteisen hinnaston mukaan laskutettaviin palveluihin ja niin sanotun Numeruslaskutuksen piirissä oleviin palveluihin. Suoriteperusteisesti toteutettava laskutus perustuu siihen, että tuotteilla on ennalta päätetty hinta. Numeruslaskutuksen osalta toteutuneet kustannukset kohdistetaan jäsenkunnille valitun ajurin perusteella, mikä tarkoittaa pääsääntöisesti asiakkaiden tai käyntien määrää. Asiakaspalvelujen ostot kohdistetaan läpilaskutusperiaatteella potilaan kotikunnalle.

Jäsenkuntien keskinäisessä kustannusten jaossa huomioidaan suoriteperusteisen kustannuksen lisäksi potilaskohtainen kalliin hoidon taseus sekä tilinpäätöksen yhteydessä tehtävä vuosittaisten suurten kokonaiskustannusten taseus, jossa keskimääräistä kasvua 5 % suuremmat kasvut tasataan jäsenkuntien kesken asukasluvun suhteessa.

Kuntalaskutuksen yhteydessä havaittiin vuosia 2018–2021 koskenut potilastietojärjestelmä Life-caren ohjelmistovirhe, joka on aiheuttanut yhteensä 1,4 milj. euroa liian suuren kuntalaskutuksen kyseisten vuosien aikana. Tämä korjattiin vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä myyntituottoja oikaisemalla. Erhe pystyttiin paikantamaan siten, että oikaisu kohdistuu täsmälleen niihin asiakkaisiin ja jäsenkuntiin, joita virhe on koskenut.

Jäsenkunta	Ennakkolaskutus 2022			Muutos (%)	Tp2022 vrt. ennakot
	yhteensä	TP 2021	TP2022		
Halsua	5 334 328	5 038 520	4 983 243	-1,1 %	93,4 %
Kannus	21 171 468	20 418 862	21 800 807	6,8 %	103,0 %
Kaustinen	16 454 970	14 941 024	15 339 625	2,7 %	93,2 %
Lestijärvi	3 624 680	3 470 949	3 494 608	0,7 %	96,4 %
Perho	11 675 464	11 043 912	11 880 374	7,6 %	101,8 %
Toholampi	11 799 204	10 771 964	11 037 003	2,5 %	93,5 %
Veteli	14 027 078	13 170 198	12 937 617	-1,8 %	92,2 %
Kokkola	184 518 178	177 070 971	190 473 790	7,6 %	103,2 %
Kruunupyö	24 875 862	23 959 907	24 008 452	0,2 %	96,5 %
Yhteensä	293 481 232	279 886 307	295 955 519	5,7 %	100,8 %

Taulukko: Jäsenkuntalaskutus 2022 verrattuna talousarvioon ja edellisvuoteen

Suoritetavoitteiden toteutuminen

Suoritekatsaus						
Toimialue	Mittari	2020	2021	2022	Tavoite 2022	
Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	Toimialueen erikoissairaanhoidon viralliset käynnit	160 667	165 523	164 228	167 000	
	Toimialueen erikoissairaanhoidon nettohoitopäivät	44 417	45 874	46 675	46 500	
	Yhteispäivystyksen päivystyskäynnit	29 237	30 879	31 909	31 000	
	Syntyneet	1756	1661	1543	1 700	
	Leikkaukset	4 670	4 762	4 344	4 800	
	Suun terveydenhuollon vastaanottokäynnit	67 274	79 434	75 827	80 000	
	Perusterveydenhuollon vastaanottokäynnit ⁽¹⁾	100 900	229 362	159 116	160 000	
Hoito ja hoiva	Etä- ja digikontaktit perusterveydenhuollon vastaanottopalveluissa	96 377	130 312	117 354	100 000	
	Toimialueen ympärivuorokautisten palveluiden nettohoitopäivät ⁽²⁾	325 084	319 861	323 134	330 000	
	Yleislääketieteellisten osastojen nettohoitopäivät	29 352	30 913	32 679	31 000	
	Toimialueen kaikki kotiin järjestettävät käynnit, puhelin- ja videopuhelukontaktit	641 925	684 412	715 508	670 000	
	Kotihoidon kotikäynnit	565 644	583 706	571 895	575 000	
	Kotisairaalan kotikäynnit	11 023	11 099	10 575	12 000	
	Kotihoidon ja kotisairaanhoidon videopuhelukontaktit	15 706	37 655	57 400	40 000	
Perheiden palvelut	Äitiys- ja lastenneuvolan käynnit ja kotikäynnit	31 163	29 213	29 221	32 000	
	Ilmainen ehkäisy -käynnit	2 124	2 007	1 831	2 200	
	Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, käynnit	27 290	28 408	29 246	32 000	
	Lastensairaalan viralliset käynnit (somaattikka ja mielen-terveyspalvelut)	34 064	37 272	39 395	34 000	
	Lastensairaalan somaattiset nettohoitopäivät	3 005	3 354	3 927	3 500	
	Lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen nettohoitopäivät	3 977	4 453	4 204	4 000	
	Aikuispsykiatrian osasto nettohoitopäivät	15 568	14 551	15 471	16 000	
	Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluita käyttäneet asiakkaat	4 461	4 543	4 447	4 000	
	Lastensuojeluilmoitusten määrä	2 345	3 006	2 882	2 200	
	Kodin ulkopuolelle sijoitetut	173	169	187	140	
Vammaispalvelut	Toimeentulotukeen liittyvät päätökset	2 818	2 666	2 631	2 500	
	Voimassa olevat VPL- ja EHL-päätökset (31.12) ⁽³⁾	522	674	389	520	
	EHL-, VPL- ja VP-palvelujen piirissä vuoden aikana olleet asiakkaat	1 870	1 857	1 826	1 900	
	Vireillepanojen käsittelyaika 7 päivän sisällä	59 %	77 %	77 %	75 %	100 %
	Hakemusten käsittelyaika 90 päivän sisällä	92 %	88 %	95 %	97 %	100 %
	Vammaispalveluiden hoitopäivät, oma tuotanto ⁽⁴⁾					
	Tuettu asuminen			16 %	14 %	20 %
	Palveluasuminen			20 %	29 %	20 %
	Tehostettu palveluasuminen			64 %	57 %	60 %

COVID-19 on vaikuttanut Soiten toimintaan vuosina 2020 ja 2021.

(1) vastaanottokäynteihin ja etäkontakteihin vaikuttaa valtakunnallinen koronatestausstrategia. Vuosien 2020, 2021, 2022 merkittävä nousu johtuu koronates- taukseen liittyvistä käynneistä sekä muista asioinneista.

(2) Hoidon ja hoivan tehostetun palveluasumisen yksiköissä on tapahtunut muutoksia oman ja ostotoiminnan välillä, mikä vaikeuttaa lukujen

(3) Erityishuolto-ohjelman päätösten myöntämisen prosessinkulku on muuttunut vuonna 2022, mikä vaikeuttaa lukujen aikasarjavertailua

(4) Vammaispalveluiden osastojaksojen hoitomuotojen tilastointia uudistettiin vuonna 2021, jolloin vertailu aikaisempiin vuosiin ei ole mahdollista

Tarkastuslautakunta

Kuntien sosiaali- terveydenhuollon tarvevakioidut nettotoimintameno tilastoja ei ollut saatavilla vuodesta 2022. Palvelujen tuotannossa on tapahtunut moninaisia muutoksia. Palvelutuotantoon on vaikuttaneet koronatestaukset, muutosta on tapahtunut oman ja ostotoiminnan välillä. Tilastointia on uudistettu ainakin vuonna 2021. Vertailu aikaisempiin vuosiin vaikeaa. Toimialueiden suoritetavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Vireillepanojen käsittely 7 päivän sisällä toteutui 75 % vuonna 2022.

5.1. Prosesseihin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet

- ✓ Ehjä, katkeamaton sekä vaikuttava asiakas- ja potilaspolku
- ✓ Avohoidon ja -palveluiden sekä peruspalveluiden vahvistaminen
- ✓ Teknologisten ratkaisujen lisääminen palvelun tuottamisessa
- ✓ Hanketyöllä varmistetaan prosessien ja asiakasohjauksen kehitys
- ✓ Tiedolla johtaminen

Tarkastuslautakunta

Henkilöstön rekrytointi ja henkilöstöpula huononsivat palveluiden saatavuutta useimmilla tulosalueilla. Ensihoidossa oli paras henkilöstön saatavuus. Lääkäripula ei mahdollistanut osin oman työvoiman avulla päiväaikaista yhteispäivystyksen tuottamista.

5.2. Asiakkaisiin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet

- ✓ Asiakaslähtöinen toimintatapa ja avoin palveluhenkinen organisaatiokulttuuri
- ✓ Soiten palvelut löydetään ja saavutetaan yhä useammin etänä ja sähköisesti
- ✓ Asiakkaiden ja potilaiden osallisuuden lisääminen hoidossa ja palveluiden kehittämisessä

Tarkastuslautakunta

Optimoinnin ja viranhaltijoiden yhteistyön lisääminen asiakkaan/omaisten kanssa parantaisi laatua ja tehokkuutta ikäihmisten hoitoa koskevissa päätöksissä. Sähköisten palvelujen käyttö lisääntyi huomattavasti, Erityisesti nuoret toivovat muuta kuin sähköistä palvelua.

6. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja tilivelvollisia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. (Lähde; Kuntaliitto, Kuntalain sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien säännösten toimeenpano)

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Toimialueittain valmisteltavissa osavuosikatsauksissa hallitus arvioi neljännesvuosittain toiminnan tilaa neljän BSC-lähtöisen ja valtuustotasolla määritellyn tavoitenäkökulman kautta. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta raportoidaan osavuosikatsauksittain. Viranhaltijat ovat omalta osaltaan suorittaneet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti tarkastusta ja valvontaa ja raportoineet siitä esimiehilleen. Sisäisen valvonnan tilasta on koottu raportti osavuosikatsauksittain. Sisäisen valvonnan kannalta käytännössä oleellisia toimintamuotoja ovat kaikki ne valvontatoimenpiteet ja kontrollit, joilla varmistetaan toiminnan asianmukaisuus ja tavoitteiden saavuttaminen. Esimerkkinä näistä ovat mm. ostolas- kujen tarkastus-, hyväksymis- ja maksumääräysmenettely sekä sopimusten hyväksymis- käytännössä toteutettu päätöksenteosta osin eriytetty allekirjoitusmenettely.

Kuntayhtymän vakuutustoiminnan hallinnoinnissa käytetään ns. meklaritoimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskien arviointia tukevat sekä tarkastuslautakunta että tilintarkastaja. Työs- kentely on hyvin vuorovaikutteista ja vahvasti preventiivistä.

Kokonaisturvallisuuden riskienarvioinnissa ja hallinnassa käytetään Laatuportti-ohjelmis- tossa olevaa riskienhallinta - osiota. Vastuualueet tekevät kokonaisturvallisuuden riskiarvi- oinnin kerran vuodessa.

Saadut tulokset ovat hyödynnettävissä vastuualue, palvelualue ja toimialue tasolla jokapäi- väisessä toiminnassa ja johtamisessa. Tuloksista tehdään myös yhteenveto Soiten johto- ryhmälle, joka valitsee tulosten perusteella vuosittain toiminnan kehittämiseksi ja laadun parantamiseksi. Haitta- ja vaaratapahtumailmoitusten osalta on siirrytty myös käyttämään Laatuporttia.

7. Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Sen tehtä- vänä on objektiivisella arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoiminnallaan tukea organi- saation kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hal- lintoprosesseihin.

Sisäinen tarkastus on toteutettu kuntayhtymän omana toimintana vuoden 2021 alusta alkaen. Sisäisen tarkastuksen perustana toimii hallituksen hyväksymä sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Sisäisen tarkastuksen keskeinen tavoite on varmistaa, käyttääkö kuntayhtymän

linjajohto sisäistä valvontaa välineenä kohtuullisen varmuuden hankkimiseksi tavoitteiden saavuttamisessa. Sisäisen valvonnan asianmukaisuutta valvotaan jatkuvasti erikseen valituilla painopistealueilla. Painopistealueet määritellään vuosittain hallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmassa. Organisaation koko ja toiminnan laajuus huomioiden sisäistä tarkastusta varten kuntayhtymässä on sisäisen tarkastajan virka. Sisäinen tarkastus on näin selkeästi erotettu ulkoisesta tarkastuksesta omaksi toiminnaksi. Muutoksessa on huomioitu myös tuleva hyvinvointialue, jossa sisäinen tarkastus on lakisääteinen toiminto.

Hyvinvointialuemuutoksen myötä myös sisäisen tarkastuksen painopiste oli vuonna 2022 vahvasti konsultoiva ja muutoksen valmisteluun osallistuva. Perinteisen varmistustyyppisen tarkastuksen keskeinen painopiste liittyi asiakaslaskutukseen vuonna 2021 voimaantulleeseen lakimuutoksen myötä. Tarkastuksessa saatiin varmistettua tehdyt muutokset. Esimerkiksi palveluasumisen asiakkaille oli tehty tarvittavat uudet päätökset ja maksukaton täyttymistä seurattiin käytettävissä olevin keinoin. Kotihoidon asiakkaiden asiakaskohtainen tuntiseuranta oli olemassa ja se myös vastasi laskutettavien tuntien määrää asianmukaisesti.

8. Ensihoito

Ensihoitopalvelu muuttui Suomessa 1980- ja 1990-luvuilla kuljetuspainotteisesta sairaankuljetustoiminnasta potilaiden hoidon tarvetta arvioivaksi ja hoitavaksi ensihoito-organisaatioksi. Juuri tällainen organisaatio ensihoitopalvelu on lainsäädännön mukaan myös vuonna 2022.

Ensihoitopalvelu on lakisääteinen tehtävä, jota säätelee

- 8.1. terveydenhuoltolaki
- 8.2. asetus ensihoitopalveluista
- 8.3. STM ohje
- 8.4. ERVA valmistelu ja arviointi
- 8.5. SOITE ensihoidon palvelutasopäätös 2022

Ensihoidonpalvelut Soiten organisaatiossa

Ensihoidon tehtävien tavoitteet ja toteuma Soiten alueella

Riskialue: Ydintaajama	Q1		Q2		Q3		Q4	
A/B tehtävät	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %
Keski-Pohjanmaan SHP	0:07:26	0:12:22	0:06:39	0:11:12	0:06:18	0:11:33	6:44	10:48
Tavoite	(6 min)	(10 min)	(6 min)	(10 min)	(6 min)	(10 min)	(6 min)	(10 min)

Riskialue: Muu taajama	Q1		Q2		Q3		Q4	
A/B tehtävät	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %
Keski-Pohjanmaan SHP	0:09:27	0:21:05	0:08:16	0:19:41	0:08:41	0:18:57	0:08:42	0:21:23
Tavoite	(8 min)	(15 min)	(8 min)	(15 min)	(8 min)	(15 min)	(8 min)	(15 min)

Riskialue: Haja-asustusalue	Q1		Q2		Q3		Q4	
A/B tehtävät	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %	Med 50 %	90 %
Keski-Pohjanmaan SHP	0:15:09	0:27:34	0:15:15	0:29:05	0:14:33	0:25:19	0:15:38	0:26:02
Tavoite	(22 min)	(30 min)	(22 min)	(30 min)	(22 min)	(30 min)	(22 min)	(30 min)

Riskialue: Kaikki alueet	Q1		Q2		Q3		Q4	
	C 90 %	D 90 %	C 90 %	D 90 %	C 90 %	D 90 %	C 90 %	D 90 %
Keski-Pohjanmaan SHP	0:29:49	0:33:08	0:28:40	0:30:32	0:26:55	0:33:31	0:29:38	0:32:28

Tavoite (30 min) (120 min) (30 min) (120 min) (30 min) (120 min) (30 min) (120 min)

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta on huolestuneena seurannut palvelutason toteumaa. Haja-asutusalueella sekä kaikilla alueilla yhteensä tavoiteajat on saavutettu. Ydintaajamassa ja muulla taajama-alueella tavoiteajat ovat hieman ylittyneet.

Tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvointialueelle siirtymisen myötä ambulanssien määrässä/verkostossa tulee muutoksia, joka tarkoittaa sitä, että hälytysten odotusajat saattavat kasvaa haja-asutusalueilla tai ambulanssien saatavuuksissa ilmenee ongelmia. Jatkossa tähän seikkaan tulee kiinnittää erityistä huomioita.

9. Perheiden palvelut

Uutena toimialana Soitelle valmisteltiin oppilas- ja opiskeluhuollon kuraattori- ja koulupsykologien siirtyminen osaksi Perhekeskuspalveluita vuonna 2022 ja palvelut siirtyivät Hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Soiten oma lastensuojeluyksikkö Sarasteen ensimmäisenä toimintavuotena sijoitettuna 23 asiakasta ja toiminta on sujunut suunnitellun mukaisesti.

Palvelualueen toiminta ja haasteet

Lasten ja nuorten erityispalveluissa toiminta normalisoitui vuonna 2022 koronaa edeltävälle tasolle ja käyntimäärät sekä käyntien haasteellisuus lisääntyi erityisesti psykiatrian toimialueella, jossa myös osastokuormitus ja jatkui korkeana ja akuuttijaksojen osuus kaikista hoitajaksoista oli korkea. Myös somatiikalla osastohoito lisääntyi ja loppuvuosi oli kii-reisin kymmeneen vuoteen. Kuormitus kohdistui tälläkin sektorilla sekä lastenpäivystykseen että osastohoitoon ja lastenpoliklinikan hoitojonot kasvoivat aikaisemmasta.

Perheiden palveluiden menot ylittyivät talousarviossa varatut määrärahat 4,6 milj. eurolla. Suurin ylitys oli asiakaspalveluiden ja muiden palveluiden ostossa johtuen toimialueen rekrytointihaasteista.

Rekrytointi oli haastavaa kaikkien ammattiryhmien osalta, erityisesti lääkäreiden osalta. Henkilöstöllä oli paljon poissaoloja. Rekrytointihaasteiden vuoksi jouduttiin mm. psykologipalveluissa käyttämään aiempaa enemmän ostopalveluita.

Lastensuojeluilmoitusten määrä pysyi korkeana ja palveluntarpeenarviointi ruuhkaantui. Henkilöstön rekrytoinnissa oli ongelmia. Tavoitteena vuodelle 2022 oli palveluihin pääsyn nopeutuminen sekä tila- ja henkilöstöressurssien tehokas käyttö, tavoitteena vähentää kokonaisresurssien tarvetta. Tätä tavoitetta ei saavutettu, sillä koronan aiheuttama hoitovelka näkyi ja hidasti edelleen osittain merkittävästi palveluihin pääsyä.

Huonosta lääkäritilanteesta johtuen perhekeskuspalveluiden, lasten ja nuorten erityispalveluiden, lääkäripalveluiden ja mielenterveys- ja päihdehoidon avohoidon tehostaminen ei toteutunut tavoitteiden mukaisesti.

Asiantuntijoiden ostopalveluiden muuttamisessa omaksi (psykiatria, terapiapalvelut, psykologipalvelut jne.) toiminnaksi ei onnistunut johtuen alan suurista rekrytointihaasteista koko maassa ja palveluita jouduttiin toteuttamaan ostopalveluna. Ulkopuolisten sijaisten käytön vähentäminen erikoissairaanhoidossa ei onnistunut.

Tavoitteena oli vuodelle 2022 Soiten ulkopuolisen erikoissairaanhoidonpalveluiden tarpeen väheneminen, joka ei kuitenkaan toteutunut. Vuodelle 2022 oli tavoitteena yhteensovittava palveluntarpeen arviointia ja vähentää päällekkäistä työtä ja nopeuttaa prosessia.

Tarkastuslautakunta

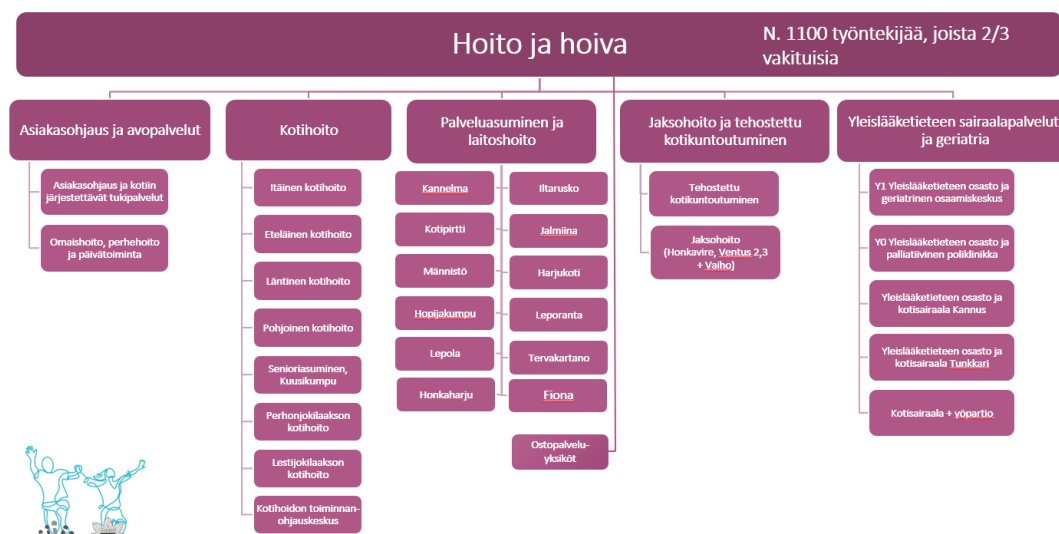
Rekrytointi oli haastavaa kaikkien ammattiryhmien osalta. Koronan aiheuttamien ongelmien ja hoitovelan korjaaminen ei tapahdu hetkessä. Usein raskas ja huonosti palkattu työ ei houkuttele työskentelemään sosiaali- ja terveysalalla, vaikka Soiten työntekijöistä iso osa 76 % suositteli Soitea hyvänä työnantajana.

10. Hoito ja hoiva

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat antaneet iäkkäiden ihmisten palvelujen kehittämisen ja arvioinnin välineeksi palvelujen laatusuosituksen (vuosille 2020–2023).

Laatusuosituksen tavoitteena on turvata hyvä ikääntyminen ja vaikuttavat palvelut ikäystävällisessä yhteiskunnassa. Suositukseen on koottu linjaukset palvelurakenteen, asumis- ja hoitoympäristöjen sekä henkilöstön määrän, osaamisen ja johtamisen kehittämiseksi.

Soiten hoidon ja hoivan organisaatio

Hoidon ja hoivan toiminnassa on tapahtunut valtakunnallisesti merkittävä muutos ja on siirrytty palveluasumisesta kotiin järjestettäviin palveluihin. Tämän myötä on otettu käyttöön uusia työkaluja kuten kotihoidon videopuhelukäynnit, lääkerobotit ja digitaalinen ovenavaus. Yhä useampi omainen tukee ikääntyvien asumista kotona ilman hakeutumista viralliseksi omaishoitajaksi. Kotihoidon saatavuus heikentyi alkuvuonna liittyen 2021–2022 taitteessa tapahtuneeseen muutokseen, jossa yli 20 kotihoidon asiakasta siirtyi palvelusetelin- ja ostopalveluntuottajilta Soiten kotihoidon piiriin. Ikääntyneiden perhehoito on alueella edelleen vähäistä, kasvua kuitenkin näkyvissä.

Kotihoidon käyntejä tehtiin 646 980 kpl. Kotihoidossa videopuhelukäyntejä tehtiin 57 399 kpl, jossa kasvua vuoteen 2021 verrattuna oli 52 %. Kaikista kotihoidon käynneistä videopuhelujen osuus oli 8,9 % ja säännöllisen kotihoidon käynneistä 11 % (tavoite 10 %). Joulukuun lopussa 2022 kuntayhtymässä oli 48 yli 75-vuotiasta asiakasta, joilla videopuhelu korvasi säännöllisen kotihoidon.

Kaikkiaan kotihoidon käyntimäärä kasvoi edellisestä vuodesta noin 8,5 %. Lääkeautomaatteja oli käytössä 218 asiakkaalla tarkoittaen keskimäärin 150 lääkeautomaattiasiakasta kuukausittain. Automaatin kautta annosteltuja lääkepusseja oli yhteensä 153 788 kpl, joka vastaa 30 hoitajan päivittäistä työpanosta, jos käynnit olisi tehty lääkkeenantokäynteinä). Kotihoidon palveluseteli ja ostopalvelua pyrittiin käyttämään ainoastaan oman toiminnan ruuhka-aipeihin, joka ei toteutunut (resurssihaasteet omassa toiminnassa). Pitkäaikaisessa perhehoidossa oli 13 (v. 2021 13 kpl) ja lyhytaikaisessa perhehoidossa 38 (v. 2021 12 kpl) asiakasta.

Palvelujen toteuttamista tulee ohjata asiakaslähtöinen ajattelu. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa sitä, että hoito ja palvelut ovat iäkkään asiakkaan ja potilaan tarpeita vastaavia, helppokäyttöisiä, lähellä olevia ja kestävästä hoito- ja palvelusuhdetta tukevia. Asiakaslähtöisyyden toteuttamisessa tarvitaan erilaisten näkökulmien yhteensovittamista erityisesti iäkkäille palveluja suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Asiakaslähtöisyyteen liittyy myös iäkkään asiakkaan omaisten ja läheisten huomioiminen. Erityisesti omaishoitajat tarvitsevat tukea ja tietoa työnsä tueksi ja tasaveroista kohtautamista. Tiedonkulun parantaminen ja omaisten huomioiminen palvelujen toteutuksessa edellyttää sujuvaa yhteistyötä henkilöstön kanssa. Teknologia mahdollistaa yhteydenpidon omaisten kanssa, myös etäomaisten.

Palvelua iäkkäälle toteuttaessa erityistä huomiota kiinnitetään asiakkaan toimintakyvyn ylläpysymiseen ja kuntoutumiseen sekä turvalliseen lääkehoitoon.

Tarkastuslautakunta

Palvelujen toteuttamista tulee ohjata asiakaslähtöinen ajattelu. Asiakaslähtöisyyteen liittyy myös iäkkään asiakkaan omaisten ja läheisten huomioiminen. Tiedonkulun parantaminen ja omaisten huomioiminen palvelujen toteutuksessa edellyttää myös henkilöstöltä sujuva yhteistyötä.

Palvelua iäkkäälle toteuttaessa erityistä huomiota kiinnitetään asiakkaan toimintakyvyn ylläpysymiseen ja kuntoutumiseen sekä turvalliseen lääkehoitoon.

11. Osallisuus ja kehittämisen tuki

Osallisuustoiminta ja palautteet auttavat kehittämään Soiten palveluita asiakaslähtöisimmiksi

Asiakas- ja kuntalaisosallisuus jaetaan

1. suora osallisuus: kuulemis- ja keskustelutilaisuudet, aloitteet/palautteet ja asiakasraati- sekä kokemusasiantuntijatoiminta
2. tietuosallisuus: viestintä, tiedottaminen, julkisten asiakirjojen päätökset, päätösten vaikutusten ennakoarviointi
3. edustuksellinen osallisuus: Soiten aluevaltuusto, aluehallitus, kansalliskielilautakunta sekä vanhus- ja vammaisneuvosto

Soitessa palveluja ja palveluprosesseja kehitetään asiakaskeskeisesti. Kaikki palaute ja osallisuuden erilaiset muodot auttavat Soitea asiakas- ja potilaskeskeisyyden vahvistamisessa.

Hyvänä käytäntönä nousi esille, kokemustoimintaa hyödynnettiin niin että, ammatillinen työ ja vapaaehtoisuuteen perustuva kokemustoiminta täydentävät toisiaan. Yhteistyö kokemustoimijoiden kanssa voi kehittää myös ammattilaisten työtapoja ja suhtautumista. Seuraaviin tuloksiin on päästy vuoden 2022 loppuun mennessä:

- Kokemusasiantuntijuuden toiminta- ja palkkiomalli hyväksytty ja käytössä
- Kokemusosaamista hyödynnetty Soiten palvelujen kehittämisessä
- Hankittu kokemusasiantuntijakoulutusta
- Soitella tällä hetkellä 35 teemasta kokemustoimijoita (29 toimeksiantosopimusta laadittu) ja vuonna 2022 kokemustoiminnan tehtäviä oli yhteensä 90 kappaletta
- Tuettu järjestökenttää kokemusosaamisen koordinaation toteuttamisessa
- Laadittu video Soitelle kokemusasiantuntijuudesta, jota jaettu toimi- ja palvelualueille sekä Vastuutyöntekijä koulutuksesta video, jossa kokemusasiantuntijoiden puheenvuorot

Vanhus- ja vammaisneuvosto sekä kansalliskielilautakunta evästävät, antavat lausuntoja, tekevät kehittämissuhteita sekä toimivat viestinviejinä HVAn, kuntien, järjestöjen jne. ja luonnollisesti asiakkaiden välillä.

Neuvostot ja nuorisovaltuusto pitävät vuodessa 5 - 6 kokousta ja lisäksi tarpeellinen määrä iltakouluja. Esimerkki iltakoulusta oli 3.5.2023 ollut vaikuttamistoimielinten iltakoulu alueellisesta hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta. Nuorisovaltuustolla on edustaja(t) aluevaltuustossa, kansalliskielilautakunnassa, hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunnassa sekä alueneuvottelukunnassa. Neuvostoilla tai nuorisovaltuustolla ei ole suoraa aloiteoikeutta, kuten on aluevaltuutetuilla.

Tarkastuslautakunta

Soitessa on kokemusasiantuntijoita käytetty enemmän kuin monissa muissa sairaanhoitopiireissä. Yhteistyö kokemusasiantuntijoiden kanssa kehittää ammattilaisten työtapoja ja suhtautumista.

Neuvostoilla ja nuorisovaltuustolla ei ole suoraa aloiteoikeutta, kuten on aluevaltuutetuilla.

12. Tietosuoja ja salassapitovelvollisuus

Soiten tietosuoja

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen ja terveydenhuollon potilasasiakirjojen ensisijainen käyttötarkoitus on asiakkaan palvelu ja potilaan hoito. Nämä on säädetty salassa pidettäväksi potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain nojalla.

Tietoturva on yksi tietosuojan toteuttamisen keino. Sen tarkoitus on suojata tietoaineisto ja tietojärjestelmät. Tietoturva tarkoittaa muun muassa organisatorisia ja teknisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan tiedon luottamuksellisuus ja eheys, järjestelmien käytettävyys sekä rekisteröidyn oikeuksien toteutuminen.

Tietoturva sosiaali- ja terveystoimessa

Tietoturvallisuus on toimenpiteitä liittyen tiedon saatavuuteen, eheyteen ja luottamuksellisuuteen. Tietoturvatyökaluilla turvataan kaikkien etuja, siksi tietoturvallisuus onkin laadukkaan toiminnan perusedellytys.

Salassapitovelvollisuus

Jokainen Soiten työntekijä/opiskelija allekirjoittaa salassapito- ja käyttäjäsitoumuksen. Näin he sitoutuvat noudattamaan tietosuoja- ja tietoturva ohjeistusta sekä käsittelemään potilaisiin, asiakkaisiin ja henkilökuntaan liittyviä henkilötietoja huolellisesti omassa työssään. He eivät saa ilmaista potilas- ja asiakastietoja sivullisille, eli niille, jotka eivät osallistu hoidon tai palvelun järjestämiseen ja toteuttamiseen. Vaitiolovelvollisuus jatkuu myös työsuhteen/harjoittelun päätyttyä. Henkilökunta toivoo myös asiakkailta ja potilailta hienotunteisuutta tässä tärkeässä asiassa, jotta hekin pitäisivät luottamuksellisina tietoonsa tulleet asiakas / potilastovereita koskevat asiat.

Lokirekisteritiedot ja niiden luovuttaminen

Soiten tulee kerätä potilas- tai asiakastietojärjestelmän käytöstä ja tiedon luovutuksesta lokirekisteritietoa. Käyttölokirekisterin avulla todennetaan henkilörekisterin käyttö. Luovutusrekisteri tallentaa tiedot henkilörekisterin tiedon luovutuksesta.

Tarkastuslautakunta

Alaikäisen kypsyystason arviointi. Tarkastuslautakunta on huolestunut asiasta, koska se voi aiheuttaa ongelmia lapsen terveydenhoidossa.

13. Henkilöstö

Minna Korkiakoski- Västi: ”Toimintavuoden aikana henkilöstön saatavuushaasteet levisivät lähes kaikkiin ammattiryhmiin. Tähän herättiin myös suurimman ammattiryhmän eli hoitotyön osalta. Toiminnan strategisessa suunnittelussa keskiöön nousi henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen, hyvä työnantajakuva sekä työpaikan ja elinympäristön pito- ja vetovoima. Edelleen Soitessa henkilöstön vaihtuvuus on vähäistä, mutta eläköitymisen, lisääntyvän palvelutarpeen, hoitotyön mitoitusten kasvun ja sote-alan ammattien vetovoiman yleisen laskun myötä myös Soitessa kasvoi huoli henkilöstön riittävyyden ja osaamisen turvaamisesta. - Eikä huoli ollut turha. Käynnistettiin vaihtoehtoisten ja rinnakkaisten ratkaisujen etsintä.”

Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2022 Toimialue	Vakituiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
HALLINTO	1	14	19	28	49		1	42*	68*
JOHTAM. JA TUOT. TUKIPALV.	440	437	473	205	201	190	645	638	663
HOITO JA HOIVA	824	801	811	436	375	403	1 260	1 167	1 207
PERHEIDEN PALVELUT	386	399	406	198	224	203	584	623	609
VAMMAISPALVELUT	181	172	179	78	86	78	259	257	254
TERVEYDEN- JA SAIR.HOITOPALV.	848	829	829	343	372	354	1 191	1 199	1 180
KANTTIINI	3	1	1				3	1	1
Yhteensä	2 683	2 653	2 718	1 260	1 281	1 276	3 940	3 917	3 977

Henkilöstöä oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 3977. Palvelussuhteista 68 % oli vakituisia eli toistaiseksi voimassa olevia ja 32 % määräaikaisia. Määräaikaisia palvelussuhteita on eniten hoidon ja hoivan toimialueella, missä on myös suurin henkilöstömäärä sekä tämän vuoksi myös suurin tilapäisen työvoiman tarve. Vakituisia palvelussuhteita oli 65 enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana, vastaavasti määräaikaisia oli 5 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kaikkiaan 272 (v. 2021, 239) palvelussuhdetta on päättynyt vuoden aikana. Kun suhteutetaan päättäneet palvelussuhteet kuntayhtymän henkilöstön 3977 määrään niin 6,8 % henkilöstöstä on vaihtunut. Vuoden 2022 aikana on jäänyt vanhuuseläkkeelle 78 henkilöä (v. 2021 vanhuuseläkkeelle jäi 75 henkilöä). Ennenaikaisesti eläköityneitä eli työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt 6 henkilöä (v. 2021, 6).

Poissaoloja kertyi vuoden 2022 aikana 414 761 päivää. Poissaoloista suurimman ryhmän muodostavat vuosilomat 152 334 päivää eli 36,7 % kaikista poissaoloista. Lakisääteisten poissaolojen osuus oli 19,5 %. Muiden poissaolojen määrä oli 98 423 päivää eli 23,7 % kaikista poissaoloista. Tähän ryhmään kuuluvat koulutusvapaat, palkalliset ja palkattomat kuntoutusvapaat ja yksityisasioiden vuoksi otetut virka- ja työvapaat sekä opintovapaat.

ARVIOINTIKERTOMUS

Henkilöstön ikärakenne 31.12.2022 Ikäjakautuma												
Toimialue	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Yht.
HALLINTO JOHTAM. JA TUOTANN. TUKIPALV.			7	4	11	12	11	11	7	3	2	68
HOITO JA HOIVA	4	38	80	93	68	66	72	75	97	65	5	663
PERHEIDEN PALVELUT	22	82	117	118	128	131	151	145	156	142	15	1 207
VAMMAISPALVELUT	1	20	67	77	87	85	81	62	69	56	4	609
TERVEYDEN- JA SAIRAAHOITO. KANTTIINI	6	21	18	25	29	29	45	32	31	13	5	254
	1	40	148	153	160	144	142	125	119	132	16	1 180
										1		1
Yhteensä	34	201	437	470	482	466	500	449	479	412	47	3 977
	1 %	5 %	11 %	12 %	12 %	12 %	13 %	11 %	12 %	10 %	1 %	

Eläkkeelle siirtyminen

Vuoden 2022 aikana on jäänyt vanhuuseläkkeelle 78 henkilöä (v. 2021, 75). Ennenaikaisesti eläköityneitä eli työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt 6 henkilöä (v. 2021, 6). Kaikkiaan 272 (v.2021, 239) palvelussuhdetta on päättynyt vuoden aikana. Kun suhteutetaan päättyneet palvelussuhteet kuntayhtymän henkilöstön määrään niin 6,8 % henkilöstöstä on vaihtunut. Vaihtuvuus on lisääntynyt edellisistä vuosista hiukan.

Kuntayhtymän henkilöstön työhyvinvointia, työn sujuvuutta sekä työntekijöiden sitoutumista selvitetään vuosittain työhyvinvointikyselyllä, jonka vastaajaprosentti vuoden 2022 osalta oli 48,8 %. Kyselyn avulla kerättiin tietoa työhyvinvoinnin keskeisistä aihealueista: työn sujuminen, työtehtävät ja omat voimavarat sekä esihenkilön ja työnantajan toiminta. Kyselyn vastaukset käsiteltiin henkilöstön kanssa, ja tuloksia hyödynnetään henkilöstön hyvinvoinnin- ja osaamisen kehittämistyössä. Työhyvinvointikyselyn tuloksista nousi merkittävimpanä muutos kehitys- ja ryhmäkeskustelujen osalta. Vuoden 2022 kyselyssä 51,7 % henkilöstöstä kertoi käyneensä kehitys- tai ryhmäkehityskeskustelun viimeisen 12 kuukauden aikana, kun taas vuonna 2021 vastaava luku oli 80,3 %.

Kuntayhtymän työterveyspalvelut tuottaa Työplus Yhtiöt Oy, jonka kanssa työnantaja tekee tiivistä yhteistyötä. Työterveyshuoltotoiminta perustuu työnantajan ja palveluntuottajien väliseen työterveyshuolto -sopimukseen. Soiten työterveyshuoltosopimukseen sisältyy lakisääteisen ennaltaehkäisevän työterveyshuollon lisäksi yleislääkäritasoinen sairaanhoito. Vuoden 2022 aikana työterveyshuolto on tehnyt mm. terveystarkastuksia, määrääaikaistarkastuksia, työhön sijoitustarkastuksia, toimintakykytestejä, ergonomiakäyntejä sekä työhynteisöjen työpaikkaselvityksiä. Työterveyshuollon bruttokustannukset olivat vuonna 2022 yhteensä 2.744.273 €.

Vuoden 2022 aikana ePassin liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointietuutta oli käytettävissä ilman omavastuuta 100 €/henkilö. Vuoden aikana ePassi- etuutta käytti 3186 henkilöä. Lisäksi Soite on tukenut henkilöstöyhdistyksen toimintaa 25.000 euron yleisavustuksella. Merkkipäivää, 50 ja 60 vuotta täyttäneitä sekä eläkkeelle siirtyviä muistettiin 160 euron osittomuksella.

Työhyvinvointi ja turvallisuus

Työhyvinvointi Vuoden 2022 aikana valvovan viranomaisen (AVI) työsuojelutarkastuksien osalta on palattu normaalitilaan. Raportit ovat olleet työnantajanäkökulmasta positiivisia. Työpaikkaselvityksiä on toteutunut 24, mikä tarkoittaa vuositasolla keskimääräistä. Työilmapiiri on ollut pääosin rauhallinen. Korona on aiheuttanut edelleen poissaoloja kuormittaen yksiköiden työntekijöitä ja esimiehiä. Yhteydenottoja työsuojeluvaltuutettuihin tapahtui koronan tiimoilta lisääntyvässä määrin.

Sisäilmasto-ongelmia on käsitelty useammassa sisäilmatyöryhmässä. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa sujuu hyvin. Osatyökykyisten määrä on kasvanut edelleen. Psykkiset syyt ovat suurin yhteydenottojen syy työkykykoordinaattoriin. Etätyötä on toteutettu soveltuvin osin.

Helmikuussa 2022 Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan aloitettiin myös valmiussuunnitelmien päivittäminen myös mahdollisten poikkeusolojen varalta. Yhteistyötä eri turvallisuusviranomaisten kanssa lisättiin ja tämän avulla myös tilannekuvan luominen turvallisuustilanteeseen parani. Tehtiin selvitys henkilöistä, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä

Organisaation toiminnan jatkuvuuden hallinnan näkökulmasta ja heistä tehtiin puolustusvoimille vap-hakemukset. Tehtiin moniammatillista yhteistyötä perustettavan pohjoisen YTA:n valmiuskeskuksen kanssa. Keskussairaalan neljään siipeen tehtiin lukosto-saneraus, jossa siirryttiin sähköiseen lukitusjärjestelmään. Nämä saneeraukset toteutettiin kahdessa osassa keväällä ja syksyllä 2022.

Työhyvinvointikysely

Vuoden 2022 keväällä kartoitettiin Soiten henkilöstön työhyvinvointia sähköisellä kyselyllä. Kysely toteutettiin Kevan tarjoamalla verkkotyökalulla. Kyselyn avulla saatiin kattava kuva Soiten henkilöstön työhyvinvoinnin nykytilasta. Kyselyyn vastasi 1844 henkilöä eli vastausprosentti oli noin 48,4 %.

Kysely henkilöstölle toteutettiin aikavälillä 29.3.-9.5.2022. Kyselyn avulla kerättiin tietoa työhyvinvoinnin keskeisistä aihealueista: työn sujuminen, työtehtävät ja oma voimavarat sekä esihenkilön ja työnantajan toiminta. Saadut tulokset olivat pääsääntöisesti parempia kuin Kevan meille valitsemien erikoissairaanhoidon verrokkiorganisaatioiden tulokset. Soitea työnantajana suosittelee 75,8 % vastaajista (verrokeilla 68,4 %) kun vuonna 2021 vastaava luku oli 78,9%. Seuraava henkilöstökysely toteutetaan keväällä 2023 samalla Kevan verkkotyökalulla.

Osaamisen kehittäminen

Täydennyskoulutuksen toteutuminen on vähitellen palautunut koronarajoituksia edeltävälle tasolle. Merkittävin nousu sekä täydennyskoulutuspäivissä että koulutukseen osallistuneiden lukumäärässä oli Perheiden palvelujen toimialueella. Myös muilla toimialueilla, Hoitoa ja hoivaa lukuun ottamatta, oli tasaista kasvua erityisesti täydennyskoulutuksen kattavuus-

den osalta. Henkilöstöpula ja erityisesti sijaisten heikko saatavuus rajoittivat edelleen merkittävästi Hoidon ja hoivan henkilöstön mahdollisuuksia osallistua ammatilliseen täydennyskoulutukseen.

Osana rakenneuudistushanketta toteutetussa Soite 2.0 valmennuksessa aloitettiin noin 40 valmennusryhmää, ja viime vuoden aikana saatiin valmiiksi 23 ryhmää/tiimiä. Neljäs esihenkilöryhmä starttasi marraskuussa, siinä osallistujia on 17 ja uusia muutosvalmentajia aloitti 11. Muutosvalmentajina toimi vuoden lopussa yhteensä 23 henkilöä.

Tuura (Työuran uurtaja) -valmennusta on järjestetty 5 ryhmää, joihin on osallistunut yhteensä 10–15 esihenkilöä. Ryhmämenetelmän tarkoituksena on esihenkilöiden urahallintaan liittyvän osaamisen kehittäminen sekä työhyvinvoinnin tukeminen nopeasti muuttuvassa työelämässä.

Tarkastuslautakunta

Helmikuussa 2022 Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan, Soitessa aloitettiin valmiussuunnitelmien päivittäminen myös mahdollisten poikkeusolojen varalta. Yhteistyötä eri turvallisuusviranomaisten kanssa lisättiin ja tämän avulla myös tilannekuvan luominen turvallisuustilanteeseen parani. Tehtiin selvitys henkilöistä, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä organisaation toiminnan jatkuvuuden hallinnan näkökulmasta.

14. Resurssikeskus ja rekrytointi

Resurssikeskuksen tehtävä on varmistaa riittävästi varahenkilöstöä Soiten yksiköille ja tukea/kehittää rekrytointiprosessia. Jatkuva arviointi ja yhteistyö eri ammattiryhmien kanssa mahdollistaa tulevien rekrytointitarpeiden paremman arvioinnin ja ennakkoinnin. Soitessa on hyvä ja pitkään toiminut varahenkilöstöjärjestelmä. Varahenkilöstöjärjestelmää on vuoden aikana kasvatettu sosiaalipuolelle kolmella sosiaaliohjaajan sissillä, jotka kiertävät sosiaalipuolen yksiköitä. Alkuvuonna tehdyn resurssiselvityksen mukaan, Soiten tulisi kasvattaa hoitohenkilökunnan varahenkilöstöä vielä 19 sissivakanssilla ja 103 reservivakanssilla, jotta resurssikeskus täyttäisi yksiköiden jatkuvat sijaistarpeet. Näistä 30 vakanssia perustettiin vuoden 2022 syyskuun alusta.

Resurssikeskuksen tavoitteena on rekrytointiprosessin kehittäminen uudistamalla rekrytointimenetelmiä sekä keskittämällä rekrytointia. Tavoitteena on myös kasvattaa varahenkilöstön määrää, ja kehittää prosessia niin, että jatkossa varahenkilöstön avulla voidaan hoitaa suurin osaa nopeista poistumista yksiköissä.

Tavoitteena on tulevaisuudessa koordinoita myös kaikkia pitkiä sijaisuuksia resurssikeskuksen kautta. Resurssikeskuksessa on tällä hetkellä 304 vakanssia. 171 ns. sissiä, joilla hoidetaan yksiköiden nopeita poistumia (sairaslomia ja muita äkillisiä poistumia) ja 121 ns. reserviläistä, joilla hoidetaan pitempiä ja jatkuvia poistumia (vuosilomat, hoitovapaat), ja

sen lisäksi 3 hoitologistikkoja 1 obduktiopreparaattori, 6 palveluesimiestä, 1 resurssipäällikkö ja 1 HR-sihtööri). Eri rekrytoinneissa on tärkeä arvioida, missä kanavissa tavoittaa potentiaaliset hakijat. Mainostuotteet ja messumateriaali on käyty läpi ja uudistaminen aloitettu.

Kahden vuoden työvoimakampanja aloitettiin yhteistyössä Kokkolan kaupungin ja KIP -alueen kanssa. Kampanjan tavoitteena on parantaa yhteistyötä alueellisesti, ja miettiä yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa, miten voimme parantaa veto- ja pitovoimaa Keski-Pohjanmaalla.

Kansanvälisen rekrytoinnin mahdollisuuksia arvioidaan tällä hetkellä Soitessa. Vuoden 2022 aikana Soitelle tuli 2635 hakemusta Laura-järjestelmän kautta, tämä on keskimäärin 6,7 hakemusta avointa työpaikkaa kohden. Viime vuonna (2021) hakemusia tuli koko vuoden aikana 2056. Avoimia työpaikkoja oli vuoden (2022) aikana 393

15. Investoinnit

Tilikaudella 2022 purettiin Kiinteistöosakeyhtiö H-Seitsikko, josta siirtyi kiinteistöomaisuutta (kohdassa rakennukset) kuntayhtymän taseeseen 21,19 miljoonaa euroa. Näistä oli keskeneräisiä 750 000 euroa. Käyttöomaisuuden myyntituottoina saatiin Oy H-Seitsikon osakkeet ja osuudet 8,96 milj. euroa.

Pääaulan ja leikkausosaston saneeraus sekä patologian laboratorion rakentaminen olivat suurimmat investoinnit Sairaalanmäellä. Laitteita hankittiin TeSa-toimialueelle erikoissairaanhoidon, perusterveydenhoitoon vastaanotoilla sekä hammashoiton. Tilikaudella tehtiin myös merkittäviä IT-hankintoja.

16. Muut havainnot

Vuosi 2022 oli Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soiten viimeinen tilikausi. Lain hyvinvointialueiden toimeenpanosta (41 §), kuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätöksen käsittelee Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen Aluehallitus ja Aluevaltuusto. Kuntayhtymän toiminta päättyi 31.12.2022. Kuntien kanssa valmistauduttiin kuntien uuteen asemointiin, kun omistajista tuli yhteistyökumppaneita. Siirtyminen hyvinvointialueelle väritti koko toimintavuotta.

Viimeisen toimintavuoden aikana saatujen tilastotietojen (tp 2021) perusteella Keski-Pohjanmaan kuntien sote-kustannukset olivat tarvevakioituna mitattuna Suomen edullisimmalla tasolla. Vuonna 2022 kehitettiin useilla hankkeilla Soiten toimintaa.

Kun koronatilanne helpotti, Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 24.2.2022 ja aloitti hyökkäyssodan. Ukrainasta sotatoimia paenneita henkilöitä voi saapua Suomeen erilaisilla maahantulostatuksilla. Oikeus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin määräytyy sillä perusteella, millä statuksella henkilö oleskelee Suomessa. Valmiuden ja varautumisen merkitys nousi uuteen valoon ja merkitykseen.

Eläköityminen, lisääntyvät palvelutarpeet, hoitotyön mitoitusten kasvu ja sote-alan ammattien vetovoiman yleisen laskun myötä Soiteessa kasvoi huoli henkilöstön riittävyyden ja osaamisen turvaamisesta. Hoitohenkilökunnan vaihtuvuus ja lääkäripula ovat näyttäneet isoina haasteina.

Soite perustettiin 2017 ja se on toiminut hyvänä pohjana hyvinvointialueelle siirryttäessä. Muiden entisten sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymien muuttuminen hyvinvointialueiksi on ollut huomattavasti haasteellisempaa. Olemme aivan erilaisessa tilanteessa verrattuna muihin hyvinvointialueisiin, koska Soite on kehittänyt toimintaansa pitkäjänteisesti kohti muutoksia.

Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia organisaation edustajia, jotka ovat olleet lautakunnan kokouksissa kertomassa omasta toimialueestaan ja tehtävistään sekä heitä, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet tämän tarkastuskertomuksen syntymiseen. Lisäksi iso kiitos kaikille Soitelaisille, jotka ovat tuottaneet alueemme sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soite!

17. Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen

Lautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon tilinpäätöksen hyväksymisestä sekä tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Kokkolassa 10.5.2023

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmän tarkastuslautakunta

Tarja Palosaari
puheenjohtaja

Johanna Järvelä
varapuheenjohtaja

Helena Broända
jäsen

Markku Luomala
jäsen

Jorma Koski-Vähälä
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 26 pages before this page

Dokumentet inneholder 26 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 26 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 26 sider før denne side

Detta dokument innehåller 26 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende